
 ZAVOD za GOZDOVE SLOVENIJE	SVETOVANJE, IZOBRAŽEVANJE IN USPOSABLJANJE LASTNIKOV GOZDOV	 GOZDARSKI INŠTITUT SLOVENIJE SLOVENIAN FORESTRY INSTITUTE
	Navodila za ukrepanje proti podlubnikom od poletja 2014 do pomladi 2015	

1 Žledolomu lahko sledi obsežna in dolgotrajna namnožitev podlubnikov

Podlubniki se praviloma naseljujejo in razmnožujejo v poškodovanem, oslavljenem in sveže posekanem drevju. V primerih, ko se močno namnožijo, lahko uničijo tudi povsem zdravo drevje. Glede na veliko količino podrtega, polomljenega in oslavljenega drevja zaradi žledoloma v februarju 2014 in dejstva, da je nemogoče vse prizadeto drevje pravočasno spraviti iz gozda, lahko v naslednjih letih pričakujemo namnožitev podlubnikov, ki bo še dodatno prizadela slovenske gozdove. V kolikor ne želimo katastrofalnih posledic, **moramo redno pregledovati gozdove iglavcev zaradi odkrivanja žarišč podlubnikov** ter poskrbeti za pravočasen posek in odvoz napadenega drevja iz gozda oziroma uničenje podlubnikov, preden le ti napadeno drevje zapustijo.

2 Navodila za odkrivanje žarišč podlubnikov

Najbolj so ogroženi smrekovi gozdovi, v katerih so smrekovi podlubniki marsikje že namnoženi. Lastnike gozdov z večjo ali manjšo prisotnostjo smreke zato opozarjamo, da naj poleti in jeseni redno (enkrat na 2–3 tedne) pregledujejo svoje gozdove, pri tem pa naj bodo pozorni na naslednje znake napada podlubnikov:

- majhne okrogle vhodne odprtine v lubju na podrtem drevju, ki pa so dobro vidne le na tankem gladkem lubju, ter rovi podlubnikov (slika 2), ki jih lahko odkrijemo z odstranitvijo lubja;
- črvina opečnato rjave barve, ki se na ležečem drevju nahaja v obliki kupčkov v okolici vhodnih odprtin na skorji dreves (slika 1). V primeru napada stoječih dreves se črvina kopiči na koreninskem vratu (slika 3) in na pritalnem rastlinju v bližini napadenih dreves (po dežju ti znaki niso opazni);
- ob vhodnih odprtinah se začnejo nabirati kapljice smole. Smola, ki se sčasoma strdi in postane belkasta, se včasih cedi po deblu (slika 5). V primeru napada osmerozobega smrekovega lubadarja se smoljenje najprej pojavi v zgornjem delu debla pod krošnjo;
- rumeno-rjavo do rdeče obarvanje krošnje (slika 4), ki je značilno za spomladanski napad podlubnikov;
- odpadanje zelenih iglic (slika 6) in odstopanje lubja (slika 7) na deblu tik pod krošnjo. Ti znaki se lahko pojavijo že v poznem poletju in v jeseni, pogosto pa lubje prične odpadati šele čez zimo oziroma zgodaj spomladi (žolne pogosto kljuvajo skorjo napadenih dreves). Krošnja lahko vso zimo ostane zelena, čeprav je lubje že odpadlo z debla.

V kolikor so drevesa že osuta in je lubje že odpadlo z debla, so podlubniki večinoma že izleteli. Prednostno zato sekamo drevesa z zgoraj opisanimi znaki napada podlubnikov.

Opozarjamo, da se lahko lokalno namnožijo tudi borovi in jelovi podlubniki, zato svetujemo lastnikom gozdov, da redno pregledujejo tudi jelove in borove sestoje.

3 Ukrepi za zatiranje podlubnikov

V primeru odkritja napadenih dreves **morajo lastniki takoj obvestiti lokalnega revirnega gozdarja oziroma krajevno enoto Zavoda za gozdove Slovenije**, kjer jim bodo tudi strokovno svetovali o izvedbi poseka in o ukrepih za zatiranje podlubnikov. Napadena drevesa je potrebno pravočasno, torej pred dokončanjem razvoja podlubnikov (preden se bube ali mladi hrošči obarvajo rjavo):

- posekati in obvejiti ter veje in vrhače (v kolikor niso napadeni) zložiti v kupe, tako da tanjše veje prekrivajo vrhače in debelejšje veje;
- napadene sortimente odpeljati iz gozda in na skladiščih zagotoviti uničenje podlubnikov z lupljenjem oziroma predelavo.

V kolikor napadenega lesa ne moremo pravočasno odpeljati iz gozda, je potrebno lupljenje sortimentov in uničenje podlubnikov opraviti v gozdu. Podlubnike v napadenih delih dreves (v odstranjeni skorji in v vejah) uničimo:

- s sežigom;
- z mletjem;
- na drug način, ki ga predpiše Zavod za gozdove Slovenije.

Več informacij na <http://www.zgs.si/> in <http://www.zdravgozd.si/>.

Ljubljana, julij 2014

Znaki napada osmerozobega smrekovega lubadarja (*Ips typographus*)

Slika 1: Črvina ob vhodnih odprtinah - znak napada na ležečem drevju

Slika 2: Rovi podlubnikov v skorji napadenega drevesa

Slika 3: Črvina ob koreničniku - znak napada na stoječem drevju

Slika 4: Rumeno-rjavo obarvanje krošnje

Slika 5: Kapljice smole na deblu

Slika 6: Odpadanje zelenih iglic s smreke

Slika 7: Odstopanje lubja v spodnjem delu krošnje